

**Železniške tatvine.** Študenta Antona Zavrninik iz Bočne pri Celju in tiskarja Dušana Štefanoviča zasleduje sodišče; na sumu sta, da sta napravila razne tatvine po železnici.

**Milinski kamen** razbil se je pri mlinu graščine v Brežicah. Kamen je streho prebil. K sreči ni bilo nikogar v mlinu. Baje je neki odpuščen delavec na kamen dal smodnik in s tem nalašč nesrečo povzročil.

**Neumnost streljanje.** Pri streljanju iz možnarjev je fantu Antonu Plac v Ravnah pri Šoštanju odtrgalo več prstov ter ga tudi na obrazu hudo poškodovalo.

**Rop.** 18. t. m. je bila gospodična Emma Sorko iz Ptujja pri gozdu v Rabldorfu od neznanega zločinca napadena. Ropar ji je vzel denar (1.60 K) in zlato uhane ter je potem zbežal. Ropar je okroglo 20 let star, velik, suh, ima malo brk in jako slako obleko ter čevlje. Sumi se, da je kak „vandrovc“. Oblasti ga zasledujejo.

### Iz Koroškega.

Nekateri naši dopisniki na Koroškem nočejo na noben način razumeti, da zamoremo le tedaj njih spise objavljati, ako pridejo pravčasno in so obenem stvarni ter politično potrebni. S vsako farško lumparijo se ne moremo pečati. Tajnosti farovških kuharic nas ne zanimajo. Naš list prinaša le zadeve, ki so zoriroma na splošni blagor ljudstva potrebne. In teh tudi ne moremo objavljati, ako pridejo šele potem, ko so se z njimi vsi drugi listi pečali. Pa še nekaj! Res je, da se je „Štajerca“, v zadnjih letih izredno lepo po Koroškem razširil. Z veseljem lahko poročamo, da se je število naših koroških odjemalcev potrojilo. Ali vkljub temu bi se dalo še mnogo več napraviti! Naši prijatelji naj se le malo potrudijo in dobili bodejo toliko odjemalcev „Štajerca“, da bodemo lahko mnogo več prostora za koroške razmere žrtvovali. Pomisliti morajo naši prijatelji, da je „Štajerc“ edini list, ki se odločno in brezobzirnito proti poneumovalni „Š-Mirovi“ stranki boruje. Torej le na delo! Nakirajte novih naročnikov! Nabirajte čitatelje! Nabirajte inzerente! Delajte za „Štajerca“ in — „Štajerc“ bode še uspešneje za vas delal!

**Nemški poslanci na delu.** Kakor znano, je večji deli vasi Görtschach v Zilski dolini pogorel. Požar je uničil vse hiše, žitje, krmo, mrvo, pohištvo; ničesar skoraj se ni moglo rešiti. Prizadeti so kmetje, ki so uničeni, ako jim država izdatno ne pomaga. Požar povzročila je strela in to je že v kratkem času tretjikrat, da je vas pogorela. V sled tega je beda tudi v resnici grozovita. Nemški poslanci dr. Waldner in tovariši so zaradi tega tudi takoj nujnostni predlog v državni zbornici stavili, da naj se pogorelec takoj in izdatno pomaga. Predlog bode imel gotovo uspeha in gre vestnim tem poslancem vsa hvala. Slovenski koroški poslanec seveda „nima časa“, da bi se za take važne zadeve brigal.

**Koroška in državni proračun.** V predloženem državnem proračunu je vlada zopet prav po mačehsko na Koroško mislila. V sledečem naj omenimo glavne in za naše čitatelje važne točke proračuna, ki se tičejo Koroške. Verski sklad za Koroško zahteva podpore 4.600 K in 5.700 kron. Za regulacijo Zile je dovolila država kakor lani 19.000 K. Za agrarne operacije 40.000 kron; isto svoto dovoli dežela. Za državne obrtne šole 11.000 K in 5.000 K subvencij. Za redne zgradbe cest 239.484 K; za vodne zgradbe 340.900 K. Za rudnik v Raiblu je na novo postavljeno 5.500 K in za bratovsko skladišče Raibl-Celje 12.370 K. To so poglavitne posebej označene točke. Gospod Grafenauer, ali niste imeli časa, da bi se malo pobrigali, da bi vlada za slovenske dele Koroške malo več dovolila?!

**Tatvine.** V Beljaku je neka dekla krčmarici Elsi Raunter precej srebrnih žlic ukradla. Mesarju Negru istotam pa je nekdo 90 K vredno kolo ukradla.

**Iz nesrečne ljubezni skočila je** v Beljaku neka kelnerica v Dravo. K sreči so jo pravočasno rešili.

**Pazite na deco!** 12 letni Rudolf Schweiger pri Zgornji Beli je padel v vodo in utonil. Drugi dan so malega mrliča našli.

**Težki sum.** Zaprl so hlapca Hans Schuster iz Vrbe, ker ga sumničijo roparskega umora.

**Skala ubila je** 11 letnega Alberta Steinachera pri Zgornji Beli. Skala je padla na nesrečnega otroka iz 50 m visoke gore; bila je 5 centov teška.

**Obesil se je** kmeti fant Franc Lampersberger v občini Gschies.

**Poneveril je** delavec Čabušnik v Afritzu svojemu gospodarju 400 K in je potem pobegnil. Zdaj so ga orožniki vjeli; ali ves denar je že zapravil.

**Veliki vlom se je zgodil** v farovžu občine Winklern. Tatovi so jako mnogo pokradli.

**Velika poštna tatvina.** Na kolodvoru v Treibachu so tatovi vlomili v poštni voz in ukradli čez 7.000 K denarja. Dva sumljiva fanta sta že zaprta.



Naši častiti naročniki in uvrstniki naj poslušno na znanje vzamejo, da mi plačila na nas le tedaj pripoznamo, kadar se denar po poštni nakaznici ali položnici pošne hranilnice na našo upravništvo pošlje, ali tedaj, kadar se zneski neposredno v našem upravništvu v Ptujju, gledališko poslopje šte. 3, proti potrdilu prevzamejo.

**Plačila, katera prevzamejo druge osebe, nimajo za nas nobene veljavnosti.**

Upravništvo „Štajerca“ v Ptujju.

## Uresničenje električnega podjetja in — kmet.

Piše Alojzij Krizanič, Vel. Nedelja.

Svoj čas, kakor se dandanes, bila je vsaka prirodna prikazen takorekoč strah, zlasti pri prostem kmetu. Ime novo in tolmáčil si je vsak po svoje; ta je oznanjeval lakoto, drug točo in nevlito, tretji zopet vojško, bolezen, kugo in Bog zna kaj še vse. In v sv. pismu beremo, da so Izraelci v puščavi, ko jim je Mojzes table z zapovedmi z gore prinesel, katere mu je Bog s svojim prstom lastnoroko zapisal med gromom in bliskom, se silno bali. Zakaj? Zato, ker niso poznali električnih učinkov oziroma naravnih zakonov.

Še leta 1752 se je posrečilo Benjamin Franklinu, da je s pomočjo papirnatega zrnja, katerega je v zrak pognal, da je kakor balon obvisel oziroma letel, izvalil električno iskro iz oblakov s pomočjo vrvice, na kateri je imel svilo oziroma železen ključ, da je kar strmel in s tem dokazal, da so oblaki re električni. Ljudje so se mu seveda smejali, kakor še dandanes vsako novost prezirajo, ali vendar ti zdaj že vsak otrok zna, zakaj je oni drog na mnogih hišah, ki se mu strelvod pravi.

Nek Ranol Pictet je leta 1879 med gromom in bliskom videl, da je črn oblak zakril vsjo pokrajino in zdajci je nad gozdom se prikazala silna svetloba, ki pa je spet po grmenju prešla. Dne 24. oktobra 1870 so v Draždanih opazovali čudno svetlobo proti severju, imenovano severni sij. In leta 1672 je magdeburški župan Oton Querike izumil prvi „električni kolovrat“. Začeli so ljudje misliti, da bi bila elektrika tista sila ki naj bi k brzemu občevanju pripomogla; medtem ko so Morze izumil pisalni brzojav („telegraf“). Medtem ko so pričeli izdelovati različne tako zvane galvanске člene ali baterije oziroma elemente, ki so proizvajali elektriko spet na višje. Ko je Amerikanec Bell leta 1876 izumil oziroma zboljšal orodje, ki ga je učitelj Reiss v Frankobrodu leta 1861 učenec pokazoval, da je to brzorek ali „telefon“; mislili so, kako bi se zboljšalo da bi tudi okoli stoječi ljudje zamogli slišati ne samo posameznik. Kmalo na to je Hughes izumil „mikrofon“ in dandanes ima vsak telefon mikrofonskega pošiljalca, zvezanega s telefonskim priinosteljem, tako da se tudi vsako najmanjši šumenje sliši. Ko je Amerikanec Edison pooglenil rastlinake vlakna tudi človeške lase, in te v brezračnem stan svetilnice spravlil ter spustil galvanski tok, dobil je žarečo električno svetilnico, ki je jo danes že vsak videl. Odnosno sta Davi in Jablockov naredila sveči oziroma žagi podobno „luč na oblok“ ki je skoraj kakor sonce

močna. Šele ko so izumili „elektromagne“ in s pomočjo teh „magnetov in dinamo-električne stroje“ so zamogli električni tok uporabljati na veliko in razširjati luč dalje in dalje, nakar so jo slednji tudi za prenašanje službo pri ljudeh upeljali. Rečimo, koliko moči ima tekoča voda, ki je pa ne moremo povsod rabiti; kjer bi se jo trebalo, tam je pa ni. Koliko železnic se gonijo galvanskim tokom, namesto pare. In koliko tisočev je velikih podjetij n. pr. v Donavicu, Češkem, v premožgah kopih in drogud; ali „akumulatorji“ ki povzročijo na železniških vlakih trajno luč, ki bi drugače ugasnila, a te ne bi bilo. Zato pa človek poveljuj božje stvarstvo, ki kar vidiš krog sebe in naravi ti je Bog le zato pravi, dal ti je zato potreben talent, da z njim lahko koristiš sebi in svojim kakor tudi lahko tisočim narodom. Poglej samo najnovejšo vojaške naprave, ki ti potopi elektrike kakor blisk najhujše utrdbe raznesejo. Vprašaj se vendar, zakaj vse to? Vedi da se s pomočjo elektrike piše, govori, v tovarnah dela, barke vzdiguje, v sveti, užaga mine in bombe, vse razstrelne pripravu, v zraku se vozijo oziroma letajo, celo pod morje električni vlak vozi, in v slučaju ognja se s pomočjo elektrike vrata na enkrat odprejo da se lahko ljudje rešijo, samo en pritisk na gumb, je že storjeno.

Da, dragi, ali ne bi naša pokrajina bila mnogo več vredna, ako bi se to podjetje uresničilo? Koliko naj travnikov bi se lahko zboljšalo in osušilo oziroma makalo s pomočjo električnega toka? Koliko strojev bi se pri kmetu gnalo, ki se zdaj morajo dragi denar kupiti? Luč kako lepa, varna proti ognju in cena, da bi bila! Denar ki ga kmet sploh potrebuje, bi se na lažji način dosegel, ker bi že podjetje samo na sebi privabilo več odjemalcev za kmetске pridekke semkar, tudi podjetje samo bi potrebovalo za svoje ljudi več živil, in s tem ako se več zahteva je tudi vse dražje. Koliko novih podjetij bi se lahko ustanovilo, ko se z vsak motorjev boji, ker so predragi. Kako priličen da bi bil prevoz z električnim vozom v Ptuj, Maribor in drugod, koliko poljskih še dozdaj v našem kraju nepoznanih strojev bi delalo zunaj na polju samovoljno brez ljudi, le da bi bil en vodja, ki bi stroje razvrstil. Mekarne, kako lahke bi bile, ko bi se površe zemlje zboljšalo in boljša goveda nastavila. Ljudje ne bi šli v Ameriko in drugod, ker bi doma imeli dovolj zaslužila in dela. Kmet pa bi si na lažji način obdelal svoja polja in prej potomek električnega toka, ko pa zdaj ko se sm ubija, mladež pa mu odide. Zato prijatelji, ne bodi neproten temu podjetju, ko pridejo ljudje, ki imajo hišo pod palcem, da ne samo sebi, ampak predvsem tebi in tvojim potomcem koristiš, da bo te lažje stalo; bodi hvaležen Bogu in spoznavaj njegovo stvarstvo v prirodi, misli kako je to mogoče, ko človek naravne zakone sebi v prid obrača, ko mu je dal talent da z njim dela in s tem spoznava in povečuje Boga ter ima s tem tukaj neka nebesa oziroma veselje!

Prof. dr. pl. Leube v Würzburgu piše: Soditi po izkušnjah, ki sem jih pridobil na moji kliniki, učinkuje naravna Franc Jožef-ova grenčica zanesljivo odvajajoče in ne povzroča nikakih težok. Še celo, kjer se je zavživala po dražljivih črevesih, je „Franc Jožef-ova“ voda dosegla odvajanje brez bolečin.

## Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom pričelo se je zopet novo četrtletje in usojamo si tedaj cenjene čitatelje na naročbo vabiti.

### „Štajero“

je največji in najcenejši ter najbolj razširjeni tednik v slovenskem jeziku. Brez ozira na desno in levo koraka vedno svojo pot naprej in ta pot je: boj vsem izkoriščevalcem in zapeljivcem ljudstva in naprej za gospodarsko zboljšanje! Treba pa je pri temu, da se

### naroči

vsakdo ta velepotrebni list. Čimveč naročnikov dobimo, temvečji bode i list. Naročnina je tako malenkostna, da si jo lahko vsakdo dovoli. Tudi priporočamo toplu

### inzeriranje

v našem listu, ki je gotovo jako uspešno.

### „Štajerca“ v vsako napredno hišo!

Uredništvo in uprava.

## Loterijske številke.

Gradec, dne 14. oktobra: 51, 62, 81, 15, 67.  
Trst, dne 7. oktobra: 85, 47, 90, 14, 30.

Zobna kréma  
**KALODONT**  
Ustna voda 40